EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.6.2024
COM(2024) 618 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Malta majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 618 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Malta majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,[1] eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[2] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[3] eesmärk on järk-järgult kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja

[1] ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

energiatõhusust. Malta lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(3) Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[4] et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa üksteist tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et lahendada praegused tootlikkusega seotud probleemid ning suurendada ELi ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Pärast kõnealust teatist esitas komisjon 14. veebruaril 2024 ühtse turu ja konkurentsivõime aruande[5]. Aruandes on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) 21. novembril 2023 võttis komisjon vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[6] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) tsükli algust. 22. märtsil 2024 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 21. novembril 2023 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Maltat ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Malta 2024. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 12. aprillil 2024, ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 11. märtsil 2024.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus ELi uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97. See hõlmab ka muudetud määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ja muudetud direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[7]. Uue raamistiku eesmärgid on valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv järkjärgulise konsolideerimise ning reformide ja investeeringute kaudu. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peaks esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja

---

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riikliku seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude[8] kava peaks olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori koguvõlg usutavas langustrendis või viia see langustrendi hiljemalt kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % SKPst ning viia valitsemissektori eelarvepuudujääk keskpika perioodi jooksul alla kontrollväärtuse 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Nende kavade koostamise toetamiseks esitab komisjon [21. juunil] 2024 liikmesriikidele suunised nende esitatavate kavade ja järgnevate iga-aastaste eduaruannete sisu kohta ning edastab kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 5 neile eelarvekohanduste tehnilised suunised (vajaduse korral võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe). Liikmesriigid peaksid esitama oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Liikmesriigid peaksid tagama, et kaasatakse nende parlamendid ning vajaduse korral konsulteeritakse sõltumatute eelarveasutuste, sotsiaalpartnerite ja muude riigi sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) 13. juulil 2021 esitas Malta vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 5. oktoobril 2021 võttis nõukogu vastu Malta taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva otsuse,[9] mida muudeti 14. juulil 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk[10].

---

8 Netokulu, nagu on määratletud nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2 (ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

9 Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus Malta taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

10 Nõukogu 14. juuli 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust Malta taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Malta on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Malta esitas 15. aprillil 2024 oma 2024. aasta riikliku reformikava kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Malta kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) 19. juunil 2024 avaldas komisjon Malta kohta 2024. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Malta edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Malta on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Malta edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[12] vähenes Malta valitsemissektori eelarvepuudujääk 5,5 %-lt SKPst 2022. aastal 4,9 %-le SKPst 2023. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 51,6 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 50,4 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suunistes,[13] astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal. 19. juunil 2024 võttis komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 alusel vastu aruande[14]. Selles aruandes hinnati Malta eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2023. aastal kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 4 alusel loodud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes kavatseb komisjon juulis teha ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse, esitades nõukogule artikli 126 lõike 6 alusel soovituse võtta vastu otsus, millega tehakse Malta puhul kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

(11) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[15] Maltal võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[16] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige vähem kaitstud, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Maltal soovitati olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Maltal suurendada

---

11 SWD(2024) 618 final.

12 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud komisjoni aruanne, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

15 Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Malta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 146).

16 Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Malta keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, 2023. aastal nominaalväärtuses 11,2 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[17] 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (0,6 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 1,6 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud erakorraliste toetusmeetmete kulude suurenemist vähem kui 0,1 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv 2023. aastal oli kooskõlas nõukogu soovitusega. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 0,9 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 2,6 % SKPst, mis tähendab võrreldes 2022. aastaga suurenemist 0,1 protsendipunkti. Malta rahastas täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest. Malta rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks era- ja avalike hoonete, sealhulgas haiglate ja koolide renoveerimisse, transpordisektori elektrifitseerimisse ning avaliku halduse ja erasektori digitaliseerimisega seotud projektidesse, kusjuures neid investeeringuid rahastatakse osaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest.

(12) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 4,6 % ja 2025. aastal 4,3 % ning THHI inflatsioon on 2024. aastal 2,8 % ja 2025. aastal 2,3 %.

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal 4,3 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks tõusma 52,0 %-le. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal kajastab peamiselt vahetarbimise ja palgakulude piiratud kasvu ning riikliku lennuettevõtte restruktureerimise kulude järkjärgulist kärpimist. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal üldjoontes pärssiv (1,3 % SKPst).

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,4 % SKPst (2023. aastal 0,2 % SKPst). Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Malta valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga.

(15) 14. juulil 2023 soovitas nõukogu[18] Maltal järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirata riiklikult rahastatavate esmaste netokulude[19] nominaalkasvu nii, et see

---

[17] Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutuse erinevusena, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid.

[18] Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Malta 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 167).

[19] Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilised töötuskulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

ei ületaks 2024. aastal 5,9 %. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Malta riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 5,5 %, mis jääb alla soovitatud maksimaalset kasvumäära. Netokulud olid siiski 2023. aastal suuremad, kui soovituse esitamise ajal eeldati (0,8 % SKPst). Kuna 2024. aasta soovitus sõnastati kasvuna, tuleb vastavuse hindamisel arvesse võtta ka 2023. aasta baasmõju. Kui netokulud oleksid 2023. aastal olnud samad, mida eeldati soovituse esitamise ajal, oleks sellest tulenev netokulude kasvumäär 2024. aastal olnud soovitatud kasvumäärast 0,7 % SKPst suurem. Seetõttu leitakse, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud ei pruugi olla soovitusega täielikult kooskõlas.

(16) Nõukogu soovitas ka Maltal võtta meetmeid, et kaotada kehtivad energiatoetusmeetmed võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal ja kasutada selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu täpsustas, et kui uue energiahindade tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleks Maltal tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks erakorralistest energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu[20] olema 2023. aastal 1,7 %, 2024. 2,0 % ja 2025. aastal 1,0 % SKPst. Eelkõige eeldatakse, et 2024. ja 2025. aastal jäävad jõusse energiatarbimise kaudsete maksude ja energiatootmise toetuste kärped, et kompenseerida imporditud elektri ja CO_2 heitkoguste hinnatõusu[21]. Malta suur sõltuvus energiaimpordist tekitab riigile probleeme ja riigi väiksus suurendab tema avatust välistele vapustustele, kuid erakorralisi energiatoetusmeetmeid 2023. ja 2024. aastal siiski eeldatavasti võimalikult kiiresti ei kaotata. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas. Seepärast puudub sellega seotud kokkuhoid, mida kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks, nagu nõukogu soovitas. Haavatavate kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmisele suunatud energiatoetusmeetmetest tuleneva eelarvelise kulu suuruseks hinnatakse 2024. aastal 0,2 % SKPst (2023. aastal 0,1 %), kusjuures sellised meetmed, mis annavad hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks, moodustavad 0,2 % SKPst (2023. aastal 0,1 %).

(17) Lisaks soovitas nõukogu Maltal säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste ja muude ELi vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud 2024. aastal suurenema 2,8 %-le SKPst (2023. aastal 2,6 % SKPst). See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et ELi vahenditest, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal jääma samale tasemele 0,9 % SKPst.

---

[20] Näitaja kajastab meetmete aastast eelarvekulu, milles on võetud arvesse tulusid ja kulusid ning millest on asjakohasel juhul arvatud maha energiatarnijate erakorralisele kasumile kehtestatud maksudest saadud tulud.

[21] Meetmete puhul, mis Malta sõnul jäävad jõusse kuni 2024. aasta lõpuni, eeldatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis põhimõtteliselt, et neil on eelarvele mõju ka 2025. aastal.

(18) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2025. aastal 3,9 % SKPst. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt energiatoetusmeetmete kulu prognoositud vähenemist. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks suurenema 2025. aasta lõpus 52,6 %-le.

(19) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need peaksid aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud aja jooksul on oluline kiiresti jätkata kava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Malta pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Kavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on oluline, et Malta jätkaks reformide ja investeeringute elluviimist. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(20) Osana ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamisest vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 18 peab Malta iga programmi 2025. aasta märtsiks läbi vaatama, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme, samuti riiklikku energia- ja kliimakava. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud ELi rahastus. Malta on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid on probleeme, mis on jätkuvalt lahendamata. Esmatähtis on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Programmidega ettenähtud prioriteedid on endiselt asjakohased. Et saavutada energiasääst, suurendada energiasektori kestlikkust ja vähendada sektori sõltuvust rahvusvahelistest energiaallikatest, on ülioluline investeerida energiatõhususse ja taastuvenergiasse. Tuleks jätkata investeerimist säästvatesse mitmeliigilistesse lahendustesse ja aktiivsesse liikuvusse, et vähendada liiklusummikuid ja piirata maanteetranspordi heitkoguseid. Veemajanduse ja reoveekäitluse kestlikkuse tagamiseks on veel vaja teha jõupingutusi. Lisaks on vaja võtta kasutusele ringmajanduse tavad, sealhulgas ringlussevõtu potentsiaali maksimeerimine, et vähendada prügilasse ladestamist ja saavutada ringlussevõtu eesmärgid. Lisaks tuleb edendada täiskasvanuharidust, et parandada inimeste oskusi ja leevendada tööjõupuudust. Jätkuvalt tuleks edendada haavatavate elanikkonnarühmade sotsiaalset ja tööturule integreerimist, keskendudes kolmandate riikide kodanikele ja puuetega inimestele ning soolisele võrdõiguslikkusele. Malta võiks kasutada ka Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi algatust, et toetada ELi strateegilist autonoomiat ning tööstuse kestlikkusele.

(21) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude ELi vahendite raames käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Malta silmitsi veel mitme väljakutsega, mis on seotud maksusüsteemi agressiivset maksuplaneerimist soodustavate elementidega, hariduse ja oskustega ning taastuvenergia ja transpordiga.

(22) Agressiivse maksuplaneerimise tõkestamine on endiselt vajalik, et parandada maksusüsteemide tõhusust ja õiglust. Arvestades agressiivse maksuplaneerimise strateegiate ülekanduvat mõju liikmesriikide vahel, on äärmiselt oluline, et kõik liikmesriigid võtaksid kooskõlastatud meetmeid ELi õigusaktide täiendamiseks riikliku poliitika kaudu. Malta on võtnud meetmeid agressiivse maksuplaneerimise

vastu, rakendades varem kokku lepitud rahvusvahelisi ja Euroopa algatusi, ning ta on võtnud kohustuse tegeleda selle küsimusega oma taaste- ja vastupidavuskavas. Osana kava reformidest võttis Malta valitsus vastu uue seaduse, millega kehtestatakse siirdehindade eeskirjad ja mida hakati kohaldama alates 2024. aasta jaanuarist. Selle eesmärk on hoida ära ettevõtete kasumi ümberpaigutamise võimalused. Malta tellis ka sõltumatu uuring EList välja minevate ja ELi sisse tulevate (st ELi residentide ja kolmandate riikide residentide vaheliste) maksete kohta, mille põhjal võetakse vastu õigusaktid. Kuni Malta peab riigis asuvate äriühingute poolt null- ja madalate maksudega jurisdiktsioonidesse (st mis tahes jurisdiktsioon, kus seadusjärgne äriühingu tulumaksu määr on alla 9 %, mis on ELi madalaim seadusjärgne äriühingu tulumaksu määr) tehtavatelt intressi-, dividendi- ja litsentsitasumaksetelt makse kinni või kohaldab samaväärseid kaitsemeetmeid, tagamaks, et äriühingud ei saa oma kasumit maksustamata kolmandatesse riikidesse üle kanda, on topeltmaksuvabastuse risk suur. Lisaks tekitavad residentidest välismaistele äriühingutele kehtestatud tingimused jätkuvalt nii äriühingute kui ka üksikisikute topeltmaksuvabastuse riski. Seda probleemi saab üksnes osaliselt lahendada ELi madalaima maksustamistaseme direktiivi järgimisega, sest pärast selle rakendamist Malta poolt kohaldataks seda ainult suurettevõtete suhtes.

(23) Kvalifitseeritud tööjõu nappus ja oskuste nõudlusele mittevastavus on tulevase majanduskasvu, konkurentsivõime ja kaksikülemineku kitsaskoht. 2024. aasta esimeses kvartalis teatati, et Maltal piirab tootmist tööjõupuudus, kusjuures teenuste ja tööstusvaldkonnas teatati sellest ligi kaks korda rohkem kui ELis keskmiselt. Rohkem kui kaks kolmest ettevõttest on teatanud, et neil on raske täita konkreetseid IKT-oskusi nõudvaid töökohti. OECD rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) viimased tulemused näitavad, et Maltal on kehvade tulemuste osakaal üks ELi suurimaid, ning see on hiljem probleemiks oskuste arendamisel. Umbes igal kolmandal 15-aastasel õpilasel on Malta kogu sotsiaal-majanduslikus jaotuses kehvad tulemused matemaatikas, lugemises ja loodusteadustes. Õpetajate puudust on osaliselt leevendanud asendusõpetajad, kelle kvalifikatsioonitase on erinev kvalifitseeritud õpetajate puhul nõutavast või sellest madalam. Haridussüsteemist varakult lahkumine väheneb, kuid on endiselt üle ELi keskmise ning suurendab niigi suurt madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute arvu. Kuigi täiskasvanute osalemine hariduses ja koolituses on üldiselt (viimase 12 kuu jooksul) olnud sama kui ELi keskmine, osalevad madala kvalifikatsiooniga töötajad õppes vähe. Kuigi 63 %-l täiskasvanutest olid 2023. aastal vähemalt baastasemel digioskused, on erinevused oskuste tasemes märkimisväärsed. Kutsekeskhariduses ja -õppes osalejate osakaal on endiselt väike. Et tõsta haridustaset ning vähendada tõsist oskuste nappust ja mittevastavust tööturu vajadustele, on kindlasti vaja parandada hariduse kvaliteeti, keskendudes põhioskustele, vähendades õpetajate nappust ja seades prioriteediks õpetajate kutsealase arengu, et nad oskaksid õpivajadusi paremini rahuldada, ning suurendada samal ajal tihedas koostöös sotsiaalpartneritega Malta haridus- ja koolitussüsteemide vastavust tööturu vajadustele.

(24) Malta jätkuv väljakutse on saavutada keskkonnakestlik majanduskasv, viies arengu ja keskkonnahoidlikkuse tasakaalu. Riigi rohepööret takistab fossiilkütuste domineeriv roll selle energiasüsteemis. 2022. aastal oli Maltal taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal summaarses energia lõpptarbimises 13,4 %, mis on üks väiksemaid ELis. See on tunduvalt väiksem kui Malta 2030. aasta soovituslik eesmärk 28 % ja ELi keskmine 41 % 2022. aastal. Peaaegu kogu ülesseatud taastuvenergia võimsus on pärit maismaal asuvatest päikeseenergiaseadmetest ning see kasvab aeglaselt (4 % 2023. aastal). Taaste- ja vastupidavusrahastu raames elluviidav reform,

millega nähakse ette päikeseenergiaseadmete paigaldamine teatavatele uutele hoonetele ja taastuvenergiaprojektidele loa andmise kiirendamine, peaks suurendama nende kasutuselevõttu. Maltal on märkimisväärne avamere päikeseenergia ja tuuleenergia potentsiaal. See on siiski seni kasutamata. Malta suutlikkust kasutada taastuvaid energiaallikaid, parandades samal ajal oma energiavarustuskindlust, suurendaksid edusammud teise elektrivõrkudevahelise ühenduse rajamisel Itaaliaga ja Malta oma elektrivõrgu jätkuv täiustamine.

(25) Liiklusummikute ja maanteetranspordi suurte heitkoguste vähendamine on kestlikkuse saavutamisel peamine prioriteet. Maanteetranspordi kasvuhoonegaaside heide on võrreldes 2005. aasta tasemega suurenenud 23,3 %. Sõiduautod moodustavad 86 % Malta reisijateveost ja see on suurenemas. Liiklusummikud on Maltal endiselt peamine transpordiprobleem, mis mõjutab ka saarte konkurentsivõimet, ning nende vähendamiseks on vaja jõupingutusi märkimisväärselt suurendada. Et edendada alternatiivseid avalikke parvlaevaühendusi, arendab Malta parvlaevade sadamateenuseid, täiustades Euroopa Regionaalarengu Fondi toetusel parvlaevade maabumiskohti. Lisaks kavatseb Malta edendada säästvat mitmeliigilist linnalist liikumiskeskkonda, arendades ühtekuuluvusvahendite abil 17,5 km ulatuses keskkonnahoidlikku linnatranspordi taristut, sealhulgas jalg- ja jalgrattateed.

(26) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Malta puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat euroala käsitlevat soovitust,

SOOVITAB Maltal võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigeaegselt keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude[22] kasvu 2025. aastal määrani, mis on kooskõlas valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamisega aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % SKPst suunas ja valitsemissektori võla hoidmisega mõistlikul tasemel keskpikas perspektiivis. Kaotada järk-järgult erakorralised energiatoetusmeetmed 2024.–2025. aasta talveks. Vähendada agressiivse maksuplaneerimise riski, kehtestada EList väljaminevatele maksetele kinnipeetav maks või samaväärsed kaitsemeetmed ning muuta välismaiste äriühingute maksustamisreegleid.

2. Jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiiret ja tulemuslikku rakendamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegilise tehnoloogia platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Suurendada hariduse ja koolituse kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele, et tõsta haridustaset ja vähendada oskuste suurt nappust ja mittevastavust tööturu

[22] Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 lõikele 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

vajadustele, edendades selleks eelkõige põhioskuste omandamist ja õpetajate kutsealast arendamist.

4. Kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu nii suuremahuliste projektide abil kui ka tehes väikesemahulisi investeeringuid otsesesse energiatootmisse ja -tarbimisse. Vähendada liikulusummikuid, suurendades ühistranspordi kvaliteeti ja tõhusust ning investeeringuid kergliikluse taristusse.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja